

O DEMO FUNGÓN

Abrindo novos vieiros

Tal e como puidemos ver no capítulo anterior, trala gravación do Dobre Álbum producíronse baixas salientables no grupo.

Xosé Anxo Failde incorporouse ao Servizo Militar e cando volveu non seguiu na música tradicional, Nazario González “Moxenas” deixou o grupo tal como el di na súa biografía, cando declara que non vai continuar porque nin ve clara a nova liña que está a coller (temas como “A Barroca” “A Michuca”, os “Pasacorredoiras” o “Valse romántico”, etc.), **“...nin se considera capacitado para enfrontar ese novo reto.”** (sic) (extraído do libro biográfico “Moxenas a memoria do son” , páxina 52) e Manolo Rin-Rin nun dos tenros xestos que o caracterizan intenta forzar a permanencia coa ameaza -cumprida durante un tempo- de que, se marcha Moxenas, el tamén.

E chegamos ao ano 1987.

Nesta tesitura é que se incorpora ao grupo María Xosé López como gaiteira, zanfonista e percusionista, con ampla experiencia dende o ano 1977. O grupo transfórmase unha vez máis. Pero desta volta con máis calado.

A formación nesta andaina queda composta por Xosé Manuel Fernández, Liño Figueroa e María Xosé López e estréase como tal no Incio, onde aprenderán o tema que pecha “O Demo Fungón”: O Esparabán.

Sendo todos multi-instrumentistas posibilitan unha maior combinatoria, multiplicando os recursos utilizados ata entón. E, por riba, engádeselle un recurso máis, aínda non explorado por Muxicas: a voz.

Aínda tendo realizado tímidos intentos en formacións previas, o certo é que ata esta formación non se decide o emprego da voz como un elemento máis. O peso lévaos María Xosé, pero baixo a súa cobertura tanto Liño como Xosé Manuel fan os seus primeiros achegamentos vogais.

E cando dicimos que todos tocamos de todo...

Foi unha época chea de contrastes. A xente gozaba moito co noso espectáculo, un espectáculo esgotador. Un continuo correr polo escenario duns instrumentos a outros. Entre os tres tocaban de todo, mesmo nun mesmo tema.

... é que todos tocamos de todo

MUXICAS

COMPOÑENTES:

GAITAS, BOMBO, PITO, PANDEIRO E FERRIÑOS: Liño

GAITAS, PANDERETA, REQUINTA, TAMBORIL E PITO: Xosé Manuel.

ZANFONA, GAITAS, TARRAÑOLAS, PANDERETA: María Xosé.

Levan máis de dez anos traballando coa música galega. Ó longo dese tempo pasan por distintos modos interpretativos.

Nun principio trataron de consolidar unha formación ó estilo dos vellos grupos. O froito deste traballo queda refrexado no seu primeiro disco "Parolada". O seguinte paso foi a búsqueda das esencias perdidas ó traveso dos tempos. Nun dobre album recollese todo esto en vintecatro temas.

Eles continúan a búsqueda; xa teñen un novo traballo discográfico preparado cos novos e os vellos esquemas no que se misturan zanfonas e voces, gaitás e requintas, a forza das percusións e a dozura das melodías.

Entre as súas actuacións destacamos: Recital en Valladares (Vigo 1981), Participación nas "1.as Xornadas de Música Tradicional" (Vigo 1982), "I e II Festival - Certame de Música Galega en Barcelona" (1983, 1984), "I Certamen de Grupos e Bandas de Gaiteiros Xóvenes" (vila das Pontes, 1985), "VIII Festival Celta" (Vigo 1985), "Homenaxe o Gaiteiro de Soutelo" (Santiago 1986)...

Mudaron de formación, de número de compoñentes e tamén de aspecto escénico (este último detalle débennlo a Antón Rodríguez, do grupo “Na Lúa”, que lles aconsellou dar unha imaxe distinta, diferente e diferenciadora).

A muller de Liño, Tina Cabezas, magnífica costureira e apoio fundamental no devir do grupo a partires desta época, fixo para Liño e para Xosé Manuel uns pantalóns de principios do século XX, á imaxe dun modelo prestado por un amigo, que o atopara nun vello arcón na súa casa. E esa foi a nova imaxe.

Coa saída de Rin-Rin do grupo, é necesario trasladar o local de ensaio. Á casa de Liño Figueroa, en Valadares, é o destino que se converte no fogar do terceiro disco de Muxicas: “O Demo Fungón”

Este ano de 1987, e de novo da man dos amigos de Na Lúa, reciben un encargo peculiar, por non esperado: íase rodar unha película longametraxe en Galicia, unha coprodución hispano-cubana, e Pablo Milanés era o encargado da música da película. Pediu asesoramento para a música a desenrolar en Galicia e nas escenas dos bailes galegos en Cuba aos seus amigos de Na Lúa e estes lle comentaron que Muxicas podería ser o grupo que buscaba. Así que tras varias reunións, explicou o que necesitaba, presentáronlle un borrador e delegou o traballo en Muxicas, indicándolle aos produtores da película que a partires dese momento o que eles decidiran sería o que se faría.

Foi unha grande responsabilidade. Non obstante o entusiasmo en ausencia de sentido común leva a facer cousas imposibles.(E levan xa dúas).

Seleccionan os temas que ían gravar para a película, en base a criterios historicistas, e máis un tema que representara o fondo desacougo dos que, obrigados pola miseria, tiñan de desarraigarse da patria, dos ríos, dos montes. Velaí que volve a aparecer a Michuca que xa gravaran no Dobre Álbum, pero nunha versión distinta.

Para gravar os temas que soan na película, dado que eran tres e ían aparecer en escenas que non se sabía se estarían na montaxe final, solicitaron colaboración a Basilio Cabezas, estupendo músico afeccionado e tamborileiro ocasional. Ao cabo na película só se escoita a música nas festas, gravada para a película, e hai unha fugaz aparición de Xosé Manuel tocando a “Michuca” no barco que zarpa cara a Cuba. Foi unha experiencia moi enriquecedora.

Cartel do filme Gallego

Desta época é unha entrañable carta que reciben de D. Saturnino Beceiro Couce, autor do “Valse romántico” que gravaron no ano 1986, onde lles agradece o traballo realizado co seu tema e lles envía a partitura dun pasodobre adicado a Muxicas. Podédelo atopar na sección de documentos de esta web.

O traballo desenvolvido ao longo destes anos lévanos a propor a gravación dun novo disco. Xa hai novos temas dabondo, novas propostas e novos desenvolvementos sonoros como para ir onde a discográfica cun novo proxecto: “O demo fungón”. Do día 22 ao 27 de febreiro, nos estudos de gravación A.T. de A Coruña, con Xosé Manuel Tasende nos controis da mesa, gravamos os once temas que compoñen o disco. Publicouse en formato Lp (vinilo) e en formato Casete.

Xosé Manuel Fernández caracterizado para a película Gallego

Portada do disco *O Demo Fungón*

Nel inclúen os descubrimentos sonoros realizados neses anos xogando coas voces e cos instrumentos: temas tocados con gaitas de La e Do en terceiras menores como sucede na Diana, a nova versión da Michuca cunha instrumentación totalmente diferente á utilizada no mesmo tema no anterior disco, bases percusivas imposibles, pero posibles, temas a capela como o “Demo” que abre o disco, sacado do Casto Sampedro, ou o “Achégate” tema galego gravado polo Zeca Afonso, que puxo aos tres compoñentes ao límite das súas capacidades vogais. A “Foliada de Tenorio” abrírona cunha afinación sobre a marcha do chillón da gaita de Sol, e continuárona cunha interacción gaita/zanfona moi interesante e inédita. Por certo, a zanfona fora construída polo artesán Francisco Luengo e era propiedade de Xosé Lois Foxo que tivo a xentileza de prestarlla para podela tocar na gravación.

Para a gravación do disco contaron coas inestimables colaboracións de Toniño López no tamboril, Chuco Estévez nas culleres e Pablo Quintana no acordeón.

Na temporada de 1988, para os directos, reforzaron o grupo coa participación de colaboradores. Amigos que os complementaron e permitiron poñer en escena concertos e espectáculos que doutro xeito serían imposibles. Foron moitos ao longo destes anos, realmente moitos. E de seguro que vai quedar algún no tinteiro. Pero o noso agradecemento foi e é profundo e sincero:

Marcial Comesaña, ChucoEstévez, Toniño López, Agustín Freiría, Xosé María Alonso, SantiComesaña, Javito Vila, Xosé Manuel Budiño, Carlos Peixoto, ... Con eles levamos adiante as xiras de concertos que nos permitiron presentar este novo traballo por Galicia adiante.

Xosé Manuel, Liño, María Xosé, Toniño e Chuco no Venres Show, da telegaita.

En Vigo non porque, como xa dixemos anteriormente, o goberno municipal do PSOE vetou a nosa contratación nun claro exercicio de política cultural franquista, opresora e anti música galega tradicional. Claro que os próceres en Vigo da música tradicional (Antón Corral, Wenceslao Cabezas “Polo”, e todos os seus séquitos) apoiaron totalmente a franquista resolución ao máis puro estilo Sección Femenina, así como levaron adiante unha sucia campaña de desprestixio que desembocou en cartas insultantes por parte de xente da órbita da “Banda Xarabal” contra as nosas persoas.

Esperamos, e desexamos, que teñan madurado o suficiente como para que a súa xenreira (alentada e conducida por próceres con marcados complexos de inferioridade) sexa cousa do pasado e demostren ter máis personalidade e criterio que os seus predecesores.

Marcial e Toniño preparándose para un concerto en Lalin con Muxicas